

LIFE SPRINGDAY, Nõrglubjaallikate (elupaigatüüp *7220) kaitse ning taastamine Eesti Natura 2000 võrgustiku aladel, LIFE12 NAT/EE/000860

Juhtkomitee koosoleku protokoll nr 10

Koosolek toimus 30.05.2018 Tallinnas. Osalesid: V. Kaufmann, A. Talijärv, A. Onemar, T. Valdmaa, K. Lotman, M. Tambets ja M. Thalfeldt

Päevakorras:

1. Projekti hetkeseisu tutvustus. Ülevaade projekti hetkeseisust edastati juhtkomitee liikmetele kirjalikult 24.05.2018. Ülevaatele kirjalikke küsimusi ei laekunud.
2. Arutelu:

2.1. Projekt lõpeb 31.05.2018. Konkreetsed tegevused on lõpetatud. Maikuus toimusid Vormsil Allika matkaraja avamine ja seminar kohalikele elanikele. Kiigumõisas alal toimus seminar kohalikele elanikele ja kohaliku omavalitsuse ning Keskkonnaameti esindajatele.

2.2. Projekti lgamehe aruanne (Layman's Report) on koostatud ja trükitud. Algab projekti lõpparuande koostamine. Auditi teostab PKF Eesti, audiitor Rein Ruusalu.

2.3. Projekti sotsiaalmajanduslike mõjude uuringu aruandest tuli välja Eesti elanike suur toetus allikatega seotud teemadele. Eesti elanikud hindavad kõrgelt allikate hea seisundi säilimist ja kaitset.

2.4. A. Talijärv küsis, kui palju ikkagi on Eestis nõrglubjaallikaid. Vastus: et seda teda, oleks vaja põhjalikku üleeestilist uuringut. Seda tüüpi allikaid on suhteliselt keerukas tuvastada, aga kindlasti on nende arve mitmetes sadades. Näiteks ainuüksi Viidumäel võib loetleda ligikaudu 150 eraldi allikat.

2.4. K. Lotman tõi välja tagasiside projektile:

Viidumäe

Matkaraja osas on olnud väga hea koostöö: platvormi piirded valmisid väga kiiresti. Lubatud on ka laudtee lõikudele astmeid. Inimestele rada VÄGA MEELDIB! Ehitatud väga hästi ja avab külastajatele loodusväärtustele ohutult ligipääsu uutele teadmistele.

Nädalapäevad tagasi (enne koosoleku toimumist) suletud kraavi ja allikasood selle ümber vaadeldes saab lisaks seireandmetele kinnitada ka selle töö sobivust ja taktitundega teostust. Tunnustame läbirääkimiste edukust maaomanikega ja paindlikku lahenduste otsimist. Hea töö!

Vormsi

Matkarada toimib üha paremini, inimesi käib juba päris palju. Kuigi alguses tekkis probleem raja asukoha valikuga, leiti lahendus.

Suur töö tehti Prästvike järvelt roo niitmisega ja eemaldamisega. Oja ja järve väljavool on kenasti jälgitavad ja kindlasti ka kaladele liikumisteks sobivam.

Projekti käigus tekkisid väga asjalikud tööühmad probleemide lahendamiseks (näiteks Hullo-Suuremõisa tee truubi ümberehitusega seoses). Sooviks, et koostöö jätkuks.

Juhtkomitee võttis esitatud informatsiooni teadmiseks ning loeb projekti edukaks. Sooviti Eesti Loodushoiu Keskusele edu uute projektide taotlemisel ja elluviimisel.

Protokolli koostas:

Mart Thalfeldt

31.05.2018. a.

LIFE SPRINGDAY, Nõrglubjaallikate (elupaigatüüp *7220) kaitse ning taastamine Eesti Natura 2000 võrgustiku aladel (LIFE12 NAT/EE/000860)

Ülevaade projektist ajavahemikul jaanuar - mai 2018

Projekt lõpeb 31.05.2018. Projekti eesmärgid on saavutatud, konkreetsed tegevused Kõrvemaa, Viidumäe ja Vormsi projektialadel on ellu viidud. Käib aruandluse koostamine ja auditi ettevalmistus.

Tegevused

1. C-tegevused. Konkreetsed tegevused.

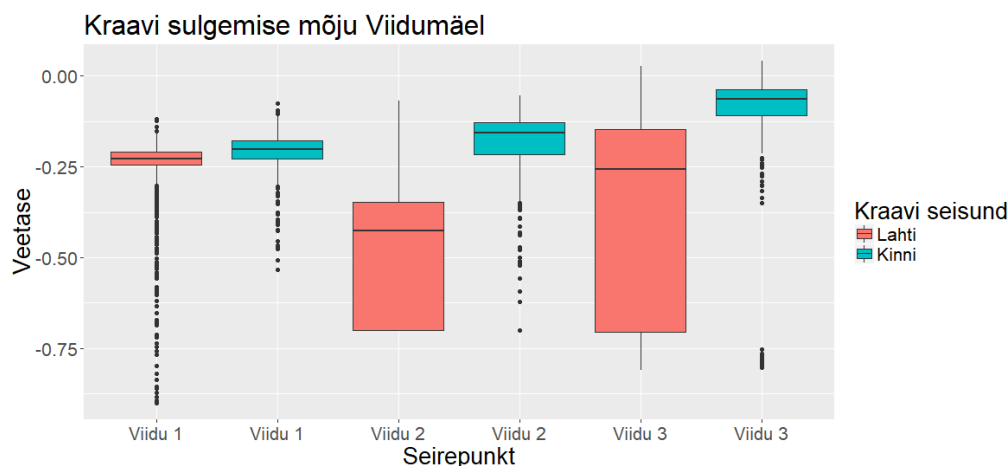
Eesmärk: kaitsta ja parandada allikasooode ning nõrglubjaallikate elupaikade seisundit. Taastada hüdroloogilist režiimi, luua tingimused iseloomulike koosluste taastumiseks.

C1 – Kõrvemaa. Allikate hüdroloogilise režiimi taastamine, potentsiaalsete soo-elupaikade puistaimestiku eemaldamine.

Kõrvemaa maastikukaitsealal on projekti eesmärgid saavutatud. Ligikaudu 5 ha sooelupaikasid puhastati pealekasvanud võsast. Kraavidesse rajati veetaseme tõstmiseks maakividest karestikulisi veetõkkeid 3 tk.

C2 - Viidumäe. Allikate ja allikasooode loodusliku hüdroloogilise režiimi taastamine (kraavide sulgemine ja likvideerimine). Allikasoo õpperaja rekonstrueerimine.

Rajatud voolutõkked täidavad oma eesmärgi, teostatud tööde kvaliteet on hea. Veetase kraavituse mõju all olnud soosaladel on tõusnud, on stabiilsem ja vooluhulgad kaitsealalt väljuvates soode piirdekraavides on vähenenud. Kraavide sulgemise tööde tulemuste jälgimine jätkub.

Kuivenduse mõju all olnud vaatluspunktides Viidu 2 ja Viidu 3 ühtlustus veetase peale kraavide sulgemist looduslikult säilinud allikasoo (punkt Viidu 1) veetasemega või tõusis isegi maapinnale lähemale, samas ülejutust tekitamata. Sellised veetasemed peaks tagama lageda allikasoo taastumise. Lisaks veetaseme sügavusele maapinnast on ka oluline nende stabiilsus läbi kogu vegetatsiooniperioodi. Mida stabiilsem on veetase, seda soodsamad on tingimused allikasoole iseloomuliku taimestiku

taastumiseks. Vaatluspunktides Viidu 2 ja 3 on varasem kuni 80 sentimeetrine veetaseme kõikumine asendunud märksa stabiilsema olukorraga.

Allikasoo õpperada on populaarne ja seda külastatakse aktiivselt. Et selgemalt markeerida raja lõppu ja vältida inimeste edasiliikumist sohu, ehitati allikasoo serval asuvale vaateplatvormile piire.

Platvorm Allikasoo õpperajal

C3 - Vormsi. Prästvike järve hooldus. Allika matkaraja rekonstrueerimine.

Prästvike järve hooldustööd lõpetati 2017/2018 aasta talvel. Kokku puhastati kolme aasta jooksul 20 hektarit järve pinda.

Prästvike järv, NS suund, veebruar 2018

Allika matkaraja rekonstrueerimise ja laiendamise ehitustööd on lõpetatud. Rada on ligikaudu 2 kilomeetrit pikk, vaatetorni, kahe platvormi ja nelja infotahvliga. Raja kasutusluba on olemas, raja pidulik avamine toimus 12. mail Vormsi kultuuripäevade raames.

- Järgmises Vormsi valla lehes ilmub pikem ülevaade projektist.
- Rahvusvaheline Märgalade päeva tähistamise konverents Tartus 02.02.2018.

28. mail toimub Kiigumõisas seminar Järvamaa kohalike omavalitsuste keskkonnainimestele, Keskkonnameti spetsialistidele jakohalikele elanikele.

F-tegevused. Projekti juhtimine.

Projekti eelarve täitmine, mai 2018

Budget breakdown categories	Total cost in €	Costs incurred from the start date to 31.05.2018 in €	% of total costs
1. Personnel	374480	323211	86,3
2. Travel and subsistence	44662	43345	97,1
3.External assistance	164537	184206	112
4. Durable goods			
Equipment	172933	185748	107,4
6. Consumables	22872	46704	204,2
7. Other Costs	1100	13658	1241,7
8. Overheads	54640	54640	100
TOTAL	835224	851512	102

Projekti eelarve täitmine ületab esialgu kavandatu. Eelarveridade vahel on toimunud mõningaid muutusi, kuid see on seotud projekti eesmärkide täitmisega, tulenevad hangete teel saadud lepingute maksumustest, muudatused on kooskõlastatud Euroopa Komisjoniga ja vastavad Üldtingimustele.

